

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 21

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 pe un an . . . 20 cor
 pe 1/2 an . . . 10 "
 pe 1/4 an . . . 5 "
 pe o lună . . . 2 "
 N-ri. de Duminică pe an
 4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înopiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 20.

INSERȚIUNILE:

pe un șir garmond: prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 b
 de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
 inserțiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Scrisor. nefrancate nu se primesc

TRIBUNA

RĂSPUNS AGRARILOR INTOLERANȚI.

În numărul său de la 20 Februarie n. «Arad és Vidéke», organul agrarilor, scrie sub titlul «Oláh bál» un articol d'o extremă violență în contra Românilor arădani și în contra ziarului «Tribuna».

Violența arată că n'are dreptate, injuriile ce ne adresează dovedesc lipsă de creștere ear neorientarea în cele-ce debitează dovedește o așa ignorantă în afacerile publice, încât ne cuprinde mirarea.

Cum adică: pentru-că Românii își permit să facă o petrecere în Arad ei agită împotriva Ungurilor? Fiind-că pentru bal românesc au tipărit invitații românești, au batjocorit statul ungar? Dar atunci și legea dela 1868 (despre egală îndreptățire a naționalităților) este o batjocorire a regatului S-tului Stefan!

Și fiind-că spriginim întreprinderea comercianților români — cari aranjază bal cu scop ca din venitul lui să contribuie la înfrumusețarea lăcașului Dumnezeesc, a catedralei din Arad — asta însemnează oare că agităm împotriva comercianților maghiari?!

Dar în Arad se fac baluri protestante, se fac baluri și serbări pentru sinagogă, fără ca cine-va să fi obiecționat ceva. De ce numai balul comercianților români să fie — provocare și agitare?

Noi protestăm contra perfidiei agrarilor dela «Arad és Vidéke» și îi somăm să ne arate un singur șir prin care am fi dehonestat această clasă muncitoare maghiară!

Dar dimpotrivă: cine dintre noi nu știe că ucenicii și cafele de comercianți români

mare parte sunt aplicați în prăvălii maghiare? Acolo învață, acolo aduc servicii comerțului țării și nu «Tribuna» va veni să strice armonia dintre comercianții maghiari și cei români, între patroni și calfe!

Si iarăși cine în țeara asta nu știe că dacă e cine-va care să-și bată joc de clasa comercială și să strice chiar comerțul țării, sunt agrarii d-lui Vászrhelyi László, cari s'au improvisat de azi pe mâine comercianți, deschizând în sate și orașe prăvălii unde au pus de conducători te nuri ce gentrii scăpătați ori câte o unealtă politică de a partidului! Pe când noi vestim-am întotdeauna cinstea comercianților maghiari solizi și nici odată șovinismul nu ne-a îndemnat să ocolim prăvăliile lor, căci știm să apreciem și cinstii și stăruința comercială. Agrarii pur și simplu comit perfidie când vor să strice aceste relațiuni.

«Arad és Vidéke» însă chiar cu articolul de care ne ocupăm, numai serviciu nu aduce comerțului maghiar. Se știe anume, că acțiunea produce reacțiune. Organul agrar se folosește adică de balul «valah» pentru a lovi în comercianții români, făcând apel ca Ungurii să nu spriginească pe nici un comerciant român.

Întrebăm însă pe toți comercianții maghiari cari trăiesc în mijlocul populației române, ce ar fi când am urma și noi exemplul dat de «Arad és Vidéke» și am afurisi pe Românii care calcă în prăvăliile ungurească?

La asta vrea să ne provoace organul agrar? Scrie adică: «d'aci încolo să se uite bine și cumpărătorul maghiar să nu răla-

cească în prăvălie valahă. Asta nu vrea să fie agitație în contra negustorilor valahi, ci numai o modestă imitație a dispoziției ce vrea să producă «Tribuna».

Noi protestăm însă contra acestei insinueri. Pentru-că în articolul nostru nici direct nici indirect n'am săvârșit ceea-ce ne atribue «Arad és Vidéke», care pare-că nici nu urmărește prin articolul său de căl să poseze ca apărător al comerțului... Ba și al — nației maghiare, căci cere ca la bal poliția să trimită p'un om care să știe bine românește, deoarece-ce este de presupus, că se vor întâmpla acolo și «agitațiuni contra ideii de stat maghiar»...

Merge chiar și mai departe: ca să-l întărite pe Unguri în contra Românilor și a comercianților români mai ales, începe prin a-l speria că la acest bal el-și vit dela preparandia română vor juca în costum național jocuri naționale române... Nici vorbă n'a fost de asta, ci «Arad és Vidéke» a născocit ceva, ca să albească ce combate. Eată ce fel de Don Quichot vor să facă pe cavalerii comerțului maghiar!

De altminteri ce: nu cumva ciocni aceștia pretind să nu îmbracă costum național și nici să mai jucăm mândrele noastre hore?

De alt-fel răspunsul cel mai demn ce Românii au putut da insultelor agrarilor a fost manifestatia splendidă de Sâmbătă seara: petrecerea comercianților a reușit adică peste ori-ce așteptare.

După Guy de Maupassant.

LITERATUL.

Să nu ne învidieze, să ne plângă, căci, iată în ce, literații se deosebesc de semenii lor:

La el nici un sentiment comun nu există. Tot ce vede bucuriile sale, plăcerile, suferințele și desnădăjduirile sale, devin de-odată obiecte de observație. El analizează, fără voia lui, inimile figurile, oamenii, intonațiile. De-odată ce a văzut ceea-ce a văzut, îi trebuie motivul! El nu are un elan, un strigăt, o sêrutare, liberă; nici una din acele mișcări instantanee, pe care s'o facă, fără a ști, fără a cugeta, fără a înțelege și a-și da seama după aceea.

Dacă suferă, el notează durerea sa și o orînduiește în minte; el își zice, reîntorcându-se dela cimitir, unde a lăsat pe acela sau aceea ce a iubit mai mult în lume: „E ciudat aceea ce am resimțit; a fost tocmai ca o betie dureroasă etc...“ Si apoi își aduce aminte toate amănuntele, de înfățișarea vecinilor, de gesturile, durerile și figurile înșelătoare, de mișcări de lucruri mici, neînsemnate; de observațiunile artistice, — semnul crucei unei bătrâne care ținea un copil de mână, o rază de soare bătând într'un geam, un câine ce străbatea convoiul, efectul carului funebru pe lângă monumentele cimitirului, capul dicarului și contractarea trăsăturilor feței lui, sfârșirea celor patru oameni cari coborau coșciugul în groapă, în fine, o mulțime de lucruri pe care un om cu minte care ar fi suferit din tot sufletul, din toată inima, cu toată puterea sa, nici nu le-ar fi luat în seamă.

El însă a văzut tot, a reținut și a notat tot, fără voia lui, pentru-că înainte de toate e un literat și pentru-că, el are spiritul întocmit astfel încât resfrângerea lucrurilor la el, e mai vie, mai naturală pentru a zice astfel, așa că la prima sgușdătură, ecoul e mai sonor ca sunetul primitiv.

El pare a avea două inimi; una care însemnează, explică, comentează fie-care senzațiune a vecinei sale, — inima supranaturală, comună tuturor; și el trăiește condamnat a fi totdeauna în toate ocaziile, un reflect al lui însăși și nu reflect al celorlalți, condamnat a se primi, a simți, a lucra a iubi, a gândi, a suferi și nici odată a gândi și a iubi ca toată lumea, simplu, liber, fără a se analiza el însuși, după fie-care bucurie și după fie-care suspin.

Dacă convorbește, cuvântul său pare adesea cleveritor, numai pentru-că gândul s'e pătruzător și desarticulează toate mijloacele de tărie ascunse, ale sentimentelor și acțiunilor celorlalți.

Dacă scrie el nu se poate opri de a arunca ici și colo, în cărțile sale, ceea ce a văzut, ce a înțeles și ceea ce a știut; aceea fără excepție pentru părinți, pentru prietini, dând de gol cu o nepărtinire crudă, sufletele celor ce îi iubește sau i-a iubit; exagerând chiar, pentru a mări efectul, preocupat numai de opera sa, cătuși de puțin de afecțiunile sale.

Și dacă iubește, — o femeie, o cercetează scrupulos, ca pe un cadavru dintr'un spital. Tot ceea ce ea zice, ceea ce ea face, e numai decât cântărit, în acea delicată balanță a observațiunei, ce o poartă în el și e orânduită apoi

după valoarea sa documentară. Să se arunce de găul lui, într'un elan de iubire, necugetat, el va judeca mișcarea cu puterea sa dramatică, în dreptul oportunității sale și tăcut va condamna-o dacă o va simți înșelătoare sau rău făcută.

Actor și spectator a lui însă-și și a celorlalți, el nu e niciodată afectator, numai așa, ca toți oamenii de treabă cari traesc, fără a lua toate în nume de rău. Toate în jurul lui devin de sticlă, inimile, — toate actele, toate intențiunile ascunse și el suferă de un rău ascuns, de un fel de dublare a spiritului, care face din el un ce speriat de răsunător, de pregătit, de complicat și obositor pentru el însuși.

Sensibilitatea sa particulară și bolnavă îl schimbă într'un burduf, într'o figură fără piele, — vie, pentru care aproape toate sentimentele au devenit dureri.

... Îmi amintesc zilele negre, când sufletul-mi a fost așa zdrobit de lucruri întrezărite o clipă, încât amintirile acestor inimi, trăesc în mine ca niște rēni.

Într'o dimineață, în mijlocul unui public numeros și vesel, pe care soarele de Maiu îl fermeca și radia, văzui trecând d'odată, o bătrână încovoiată, îmbrăcată cu petece care or fi fost odată rochii, cu o bonetă neagră, lipsită de ornamentele ei de odinioară, flori și panglici dispărute foarte de timpuriu. Și ea mergea trăindu-și picioarele așa de penibil încât resimții în inimă, ca și ea însăși mai mult poate, durerea fie-cărui pas. Două cărți o susțineau. Ea trecea fără să vază pe nimeni, nesimțitoare la tot, sgomot, oameni, trăsuri,

Mișcările socialiste.

Zadarnic cei din fruntea comitatelor încearcă să pună tot în cărca agenților socialiști, iese tot mai mult la iveală — și o mărturisesc ziarele maghiare chiar — că pentru tulburări în primul rând vinovată este *reaua administrație*.

Chiar «Budapesti Hirlap» (de la 21 c.) ocupându-se de vorbirea rostită de redactorul nostru Russu Șirianu și de învățătorul Iuliu Groșoreanu și Dr. I. Suciu cari au tratat în congregație chestia socialistă, spune că în primul rând administrația și stările economice sunt cauza tulburărilor de pe sate.

Vom reveni asupra acestui articol.

*

Guvernul și-a aprins de alt-fel paie în cap cu socialiștii. Sâmbătă ei au făcut o mare demonstrație chiar în fața palatului primului-ministru president. Aceasta din cauză că poliția a confiscat nu numai «Votul Poporului» redactat de d. Ponta în Timișoara, dar și «Népszava» din Budapesta, care a atacat violent pe primul-ministru pentru aceste confiscări.

Socialiștii au spart și ferestrele palatului ministerial.

Ear guvernul va răspunde iară, probabil, tot cu confiscări.

Așa însă nu se pot rezolva grave afaceri sociale!

«Lutz Korodi în Germania».

Sub titlul acesta „Brassói Lapok“ de ieri polemizează cu „Bud. Hirlap“, care vorbind despre Korodi spunea, că în presa germană s'a inițiat o campanie pe tema „barbariilor maghiare“ ear în Bonn s'a ținut de curând o întrunire publică în care s'a făcut agitație „pe tema martirajului lui Korodi, spunându-se o mulțime de minciuni“. — „Brassói Lapok“ având la mână un articol al ziarului „Preussische Zeitung“ care tratează chestiunea Korodi, constată, că nu este adevărat, că s'ar vorbi de barbaria maghiară, nici „minciuni“ nu se spun, nici agitație nu se face. Tot așa va fi fost și la Bonn și prin urmare — zice „Br. L.“ — ceea ce scrie „Bud. H.“ nu este decât feteul fantaziei aprinse a corespondentului ei.

După acestea foia maghiară din Brașov continuă:

„Adevărat, că „Pr. Ztg“ descrie pe alocurea în colorii foarte vii raporturile din Ungaria și mai ales abuzurile (eljăras) autorităților... Dar noi, Maghiarii, nu ne jeluim adesea de asemenea abuzuri?... Firește dacă o facem noi aceasta, atunci e o virtute, ear dacă o face un Sas sau Român, atunci e tradare de patrie!

„Ia să cetim foile opoziției! Să cetim articolele lui Bartha Miklós și Lengyel Zoltán! Oare aici nu se face critică mult mai aspră, decât am putut să cetim vr'odată în vr'o foaie săsească sau românească?

„Să căutăm a fi mai obiectivi! Multe neînțelegeri provin de acolo, că adesea vedem fantome, unde nu este decât o umbră inofensivă.

„Să căutăm a fi mai drepti! Și de câte ori vrem să condamnăm pe vr'un Sas sau Român pentru faptele sale, să ne transpunem întâiu în situația și starea lui sufletească și apoi să ne dăm răspuns sincer și drept, oare noi altfel am fi vorbit și făcut în asemenea împrejurări și numai după-ce ne-am dat acest răspuns în mod sincer și drept — să judecăm.

„Corespondentul lui „B. H.“ amintește ironic de soarta „teribilă“ a lui Korodi. Oare dacă el ar ajunge în situația, să i-se croască un an închisoare și 2000 cor. amendă și ar trebui să suporte și alte consecințe, pierderea funcțiunii etc. n'ar găsi soarta aceasta teribilă?...

„Să avem deci și noi suflet. Să fim creștini!“ Asemenea constatări într'un organ maghiar sunt pe cât de rare, pe atât de surprinzătoare!

Știri locale.

Petriceru de Sâmbătă seară a comerțanților români din Arad a reușit peste așteptare. Atâta public românesc de mulți ani nu s'a mai văzut împreună. P. S. Sa Episcopul *Ioan I. Pap* a onorat cu prezența această convenire. A sosit la orele 9^{1/2} și a fost primit la intrare de președintele comitetului aranjator, d. Sava Raicu, asistat de toți membrii comitetului, ear damele și domniile au format șpalir și au aclamat cu simpatie și mulțumire.

Intreaga societate română din oraș și din comitat a ținut să fie de față și să dea astfel semne de solidaritate între diferitele sale clase. Cât tineret a fost de față, se

poate judeca din faptul că dansau cam 160 perechi.

S'a petrecut până în zori de zi.

Vom da de altfel un raport amănunțit.

— Tot așa de bine a reușit și petrecerea ce s'a aranjat Duminică seara la Casa Națională din partea harnicilor noștri mării.

Atât rezultatul moral cât și cel material al acestor petreceri este îmbucurător.

Cinste și laudă celor cari au ostent pentru punerea la cale a acestor adevărate sărbători naționale.

Războiul ruso-japonez.

Știri din străinătate prin poștă.

Un diplomat, cunosător al Asiei răsăritene ar fi arătat următoarele către „P. Lloyd“. Rușii n'au cu ce hrăni sute de mii de oameni: Coreea abia are pentru ea orez, pește, mazăre, ceva grâu. Mandciuria are bob, dar cu bob n'au să se hrănească. Rușii: China e neutră. Proviziile ce vor fi aduse din vreme nu pot ajunge pentru o armată mare: iar transiberianul nu e în stare a aduce hrană, nutreț, oameni, muniții... Di'mpotrivă, Japonezii au tot ce le trebuie aproape și din bieșug. El crede că Japonezii vor face din Coreea ce-au făcut Englezii din Egipt, Francezii din Tunis... Rușii au cheltuit cu Dalny și Port-Arthur 100 de milioane de ruble; dar cea mai mare parte din bani s'au furat: asta e părerea tuturor oamenilor competenți. Luxul și desfrinarea ofițerilor ruși e un scandal.

„Lokalanzeiger“ află din Tokio că secretele mișcărilor trupelor e de nepătruns; nimeni nu dă nici o lămurire; Japonezii păstrează nutreț de nepătruns, nu dau pe față nici o emoție.

„Neue Freie Presse“ află din Londra că flota japoneză s'a împărțit; partea cea mai mare se află la Mokpho, ținând sub observație Port Arthurul. Altă parte a plecat spre Sul ca să împiedice împreunarea vaselor rusești ce vin de pe Sin-gapore cu cele de la Vladivostoc. Știri nu e confirmată, dar pare de crezut din motive strategice.

Japonia a mobilizat până acuma întâia și doua escadră; acuma s'a dat ordin să fie gata treia: se mobilizează și rezerva marinei. S'a

soare! Unde se ducea ea? Către care țintă?... În vârful unei sfori, atârna o hârtie, în care ducea înfășurat ce-va. Ce?... Pâne?... Da, fără îndoială. Nimeni, nici un vecin, nu a putut s'au nu a putut sau nu a vrut să facă pentru ea acest drum, și ea, e, trebuia să întreprindă această cursă oribilă din mansarda sa la brutar.

Două ceasuri de drum, cel puțin, pentru a se duce și veni. Și ce drum dureros! Mi-am ridicat ochii, spre coperișul caselor înalte. Ea se ducea acolo sus! Când va ajunge? Câte repausuri găfânde pe trepte, în mica scară roasă și tortochetă? Toată lumea se întorcea să o privească, murmurând: Sărmana femeie! pe urmă treceau. Oh! miseria bătrânilor fără pâine, fără speranță, fără bani, fără nimic alta înaintea lor decât mîntea? Ne gândim noi la bătrânii flămânzi, în mansarde? Ne gândim noi la lacrimile acelor ochi turburi, cari odinioară erau strălucitori, mișcați voioși?...

O altă dată, ploaia, mă duceam singur, vîzînd prin șesurile normande, prin marile brazde de noroiu care se cufundau și alunecau sub piciorul meu. Din timp în timp, o potârniche surprinsă, se ghemuia într'o bucată de pămînt, apoi sbura greoiu în ploaia torențială... Impușcătura mea, se stîngea în întinderea de apă care cădea din cer, apoi ca o lovitură de biciu, paserea cenușie se sbătea cu sângele pe pene.

Mă simțeam trist, să plîng, să plîng, ca norii cari plîngeau pe lume și pe mine, muiat de tristeță până în inimă, împovărat de desgust, încât nu'mi mai venea să ridic picioarele încărcate de argilă; și era să mă reîntorc când

zării în mijlocul câmpului, cabrioleta doctorului care urma un drum de-a curmezișul.

Trăsura neagră și joasă, acoperită de coșul ei rotund, trecea, trasă de calul său negru ducându-se la țeară, — ca o prevestire de moarte în acea zi sinistă. De-odată se opri, capul doctorului apărură și mi se strigă: — Ei! Mă dusei spre el. El mi zise: — Vrei să 'mi ajuti a îngriji o diferită? Sunt singur, și trebuie să o ție cine-va până îi voi curăți gâtul. — Vin cu d-ta, răspunsei; și mă urcai în trăsura. El îmi povesti: Angina, îngrozitoarea angina a pătruns în ferma lui Martinet, niște oameni săraci. Tatăl și fiul au murit dela începutul săptămânii. Mama și fiica sunt și ele pe ducă. O vecină care le îngrijea simțindu-se de-odată cam rău fugi chiar de a doua zi, lăsându-le ușa deschisă și pe cele două bolnave părăsite în mizerabilele lor culcușuri de paie, fără apă, singure, horcîind înăbușindu-se, singure de două-zeci și patru de ore!...

Ajunserăm la fermă. Prinserăm calul de craca mai pom, dinaintea ușii și intrăram. Un miros puternic de boală și umezeală, de muci și de spital, ne strânse grumazul. Era frig, un frig de mlaștină, în acea casă, fără foc, fără vîcîță, cenușie și sinistă. Ploaia pătrundea pe vatră unde găinile împrăștiase cenușea și dintr'un colț întunecos se auzea șgomotul unei suflări răgușite și repezi. Era copilul care respira. Mîna întinsă, și acoperită cu niște sdrente părea liniștită. Ea își întoarce puțin capul spre noi și doctorul o întrebă: Ai o lumânare? Ea răspunse c'o voce înceată: — În

dulap. El luă lumânarea și mă duse în fundul odăii spre culcușul miciei fetițe, care era mai greu. Găfâta, obrajii îi erau descărmați, ochii lucitori, perul încurcat, speriată. În gâtul se slab și întins, două infundături se formau la fiecare aspirație. Lungită pe spate, strîngea cu mîinile petecele ce o acopereau; dar cum n'avea nevoind a lăsa să o atingă, scoasă din mîini dureri și de frica sufocării.

O lua de mîna și Doctorul o forță să-i arate gâtul, smulgându-i repede, mai mult bucățele de piele albă. Respiră un moment mai ușurată și bău puținică apă. Mama rezistă de un cot ne privea, apoi murmură: S'a făcut? — Da, s'a isprăvit. Dar vom rămâne ear singure? O frică, o frică groaznică făcea să tremure vocea, teama de acea părăsire, de acea isolare, de besna morții pe care o simțea par'că apropiindu-se. Nu buna mea femeie, i răspunsei, voi aștepta până va trimite doctorul o îngrijitoare. Și întorcându-mă spre doctorul Trimite, pe Mama Marta, voi plăti-o. Perfect, voi trimite-o numai de cât. Imi strânse mîna, apoi, și ești.

Rămăsei singur cu cele două murinde. Cănele meu Paf, se culcase lângă vatra neagră și mă făcu să gândesc că ne-ar folosi puțin foc.

Ești să caut lemne? și în curînd un foc mare, lumina până în fund odaia și culcușul miciei care începuse din nou a găfâi.

Ploaia bătea în geamuri, vîntul scutur coperișul, cu furie. Ascultam răsuflarea scurtă și șuierătoare a celor două sărmane și suflul că

făcut mari lucrări la Nagasaki pentru a lega calea ferată cu cheurile.

La Port-Arthur în uzina Nevski se lucrează în grabă distrugătoare de torpilor: garnizoanele forturilor s'au întreit. Se zice că din cele 100.000 de tone de cărbuni ce trebuie să fie la Port-Arthur, lipsesc 60.000. Corupția administrativă așar fi mai mare de cât sub regimul chinez chiar. Garnizoana ar fi demoralizată, prin convingerea că n'ar mai fi chip să reziste la un atac combinat pe apă și pe uscat.

O depeșă din Tokio asigură că în atacul din urmă, făcut de două torpiloare Rușii au pierdut un ciurasat și un vas de transport. Atacul s'a făcut pe furtună și viscol.

„Figaro“ află din Petersburg că Lamsdorf primind știrea de ruperea relațiilor diplomatice ar fi căzut de pe fotoliu. Țarul ar fi ridicat mâinile în sus și ar fi strigat: „Țară aducătoare de nenorociri!“

Se crede că lupta hotărâtoare pe uscat se va da în câmpia de la Pyong-Yang, aproape de Ialu, unde Japonezii au putut ajunge venind de la Von San (Gensan). Pe malul sting al Ialului sunt mulți, prin cari ar trebui să treacă Rușii, dacă ar voi să pătrundă în Coreea, la Ciongiu, ar avea a se ciocni cu Japonezii. Pentru stăpânirea Coreei, Von San are însemnătatea Veneției pentru Italia, iar Pyong-Yang a Milanului, Ciongiu, Unsang și Angiu — a Piemontului.

Meditări asupra carierii medicale.

II.

Sub atări împregiurări tot ce putem face la sate, pe timp de epidemie, e că purtăm în evidență numele și numărul bolnavilor și că afișăm ținuturi roșii pe casele inficiale. Măsurile ce servesc la stîrpirea și zădărnicierea lătirii boalei — nu duc la rezultat, pentru-că din cauza sărăciei și a lipsei de odăi nu se pot aplica. Astfel din spitalele pentru boalele contagioase de presinte acel folos avem, că le purtăm din an în an evidență. Despre situația medicului în cazuri de boale lipicioase nu amintesc nimic, nu mai o împregiurare vreau să o ating și anume frica cu carea se bagă doctorul în familie, când se rentoarce dela morburii epidemice.

nelui meu care suspina mulțumit, înolăcit înaintea focului.

Viața! Viața! Ce este aceasta? Aceste două nenorocite cari au durmit totdeauna pe paie, au mâncat pâine neagră, muncind ca vitele, suferind toate miseriile de pe pământ și totuși fericite că trăesc, vor muri! Ce au făcut? Ce au făcut, pentru a li-se ridica singurul dar, traiul? Priveam la ghetetele mele umezite, din cari eșiau aburii și în mine ce-va se născu, o bucurie rușinoasă, comparind soarta mea cu a aceia a acestor desmoștenite.

Copilița începu a horcăi și mai apoi acel suflu răgușit în decesiul de nesuferit, îmi rupea inima. Mă dusei spre ea: Vrei puțină apă îi zisei? Ea lăsa capul ca pentru a zice da, și îi picura puțină apă care nu se putu strecura însă. Mama se întoarse pentru a-și mai privi copilul; și eată că o frică ușoară mă atinse, o teamă sinistă care-mi trecu prin piele ca un monstru nevăzut. Unde eram? Nu o mai știam. Oare visam? Ce vis groasnic mă apăsa? Oare în adevăr pot sosi une-orî astfel de lucruri? Să moară astfel?

Priveam colțurile întunecoase ale odaiei ca și cum aș fi așteptat să vii pitulată în vre-un unghi obscur, o formă hidoasă, speriată, aceia care pândesc viața omenească, o omoară, o roade, o sfărâmă, o sugrumă; care iubește sângele roșu, ochii aprinși de friguri, sbăierurile, ofiliriile, perit albe, și descompunerile.

Focul se stinse. Aruncau lemne din nou și mă apropiam de tot lângă foc, să mă încălesc, așa frig simțeam în tot corpul!

In zădărnicierea lătirii boalelor lipicioase, lucru ideal ar fi, ca fiecare, comună să-și zidească spitale pentru boalele contagioase, unde cei bolnavi nu mai de cât să se poată izola de cei sănătoși. Mult nu ar costa o atare clădire și igienă publică îl s'ar da un mare avânt. Dacă inteligența dela sate ar realiza această idee, atunci de sănătatea țeranului s'a îngrijit foarte mult.

Referitor la locuința țeranului cu considerare la sărăcia lui, nu mai atâta amintesc, că în cât se poate odaia să și-o facă spațioasă, luminoasă, să pună mare pond pe aerizare și curățirea ei.

După terminarea boalelor lipicioase locuința să și-o desinficiez în modul cel mai strict, și anume; casa să o vâruie, padimentul, dacă e din lemn să-l spele cu leșie caldă, ear dacă e din pământ să sepe pătura superioară și să o înlocuiască cu un strat nou de pământ. Dacă însă aceasta din cauza vremii răcoroase nu s'ar putea efectui atunci padimentul din pământ asemenea să-l spele cu leșie caldă. Hainele cu cari a vinut bolnavul în coatingere asemenea trebuie bine desinficiale, și adică: hainele cari mai vin în folosință trebuie aerizate și ferte în apă, cele rele și fără voaloare să le nimicim prin ardere. Paiele din stropac asemenea să le ardem și să le înlocuim prin paie noue.

Dacă țeranul se va ținea strict de acestea postulate, atunci boalele lipicioase tot mai rar se vor sălăslui în casa lui și tot mai puține jertfe vor secera din rîndul pruncilor lui.

Afacerea cu observarea regulată a bolnavilor nu i-o imput țeranului, de oarece sunt sigur, că dacă cu vremurile îi va succede se ajungă la o stare materială mai favorabilă și să va scăpa de credința în descăntece și în vrăjitori, atunci însuși va căuta mai mult de sănătatea lui și a familiei.

*

Și pe cât de grea și espusă e cariera medicală, tot așa de mizeră e și dotațiunea

Cel puțin eu speram să mor într-o odă bună, eu, cu medici în jurul meu și cu doctoriile pe masă. Și aceste femei, cari au stat douăzeci-și-patru de ceasuri în acest bordeiu fără foc, fără apă, gemând pe paie! Oh!... De odată auzi tropotul calului și uruitul unei trăsurii; îngrijitoarea intră, liniștită, mulțumită că serviciul ei poate fi folosit, fără a fi surprinsă de aceea miserie.

Îi lăsați călă-va bani și eșii cu căinele meu; mă strecurai, ca un rău făcător, fugind prin ploaie, părăndumi-se că aud mereu șueratul celor două găuri, alergând spre casa mea caldă unde mă așteptau servitorii pregătindu-se cel mai bun prânz.

Dar nu voi uita nici-odată miseria aceea și încă multe altele care mă face să urăsc, ah, să urăsc pământul acesta.

Sinaia, 5 Februarie 1904.

Mama.

H A Z.

In tren.

— D-nă, — zice un călător unei dame frumoase care se afla în acelaș compartiment, — bărbatul d-tale doarme.

— Dar de unde știi că bărbatul meu doarme?

— Dar cine altul ar îndrăzni să doarmă în prezența d-tale?

și venitele medicului dela sate. După un studiu de 18-20 de ani, în loc să afli nițica recompensă, te afli în fața unor greutăți și mai mari. Dacă ai studiat cu stipendii și eventual ai terminat cariera cu pasive, atunci trebuie să pleci în lume și să te alegi, cu multă greutate, de medic comunal ori cercual, cu un salariu anual ne 1000-1600 coroane. Cercurile medicale constau din mai multe comune îndepărtate, ear în cerc trebuie să te presinți cam în toată săptămâna. Ne putem deci închipui ce obositoare sunt aceste excursii sanitare, când oare întregi ai să stai pe trăsuri simple. În comitatele unde diferitele taxe de vizită nu sunt aranjate, pentru o taxă bagatelă trebuie să absentezi adeseori o zi întreagă acasă. Salariu de cuartir în cele mai multe locuri nu e, ear țigă zilelor bătrânești e nesigură căci medicul comunal ori cercual nu capătă penzie.

Pentru aceea am scris acestea triste adevăruri, ca tinerii săraci, cari simt în ei vocațiune pentru cariera medicală, — să știe toate la vreme. Cariera doctorească pentru studentul sărac e o adevărată primejdie. Până stai la studii ești legat zilnic de școală, așa că nici o ocupațiune laterală nu poți primi, ca să-ți sporești banii de lună. Dacă ai pășit în lumea mare, și nu ți să ofere vrun noroc extraordinar, atunci te chinui și mai greu ca la universitate, unde de dragul „viitorului splendid“ toate le-ai răbdut. Câte ori se întâmplă că medicul comunal ori cercual luni întregi nu-și vede micul salariu. Notariatele respective nu au încă bani, deci, — așteaptă băiate!

O mare greutate o formează pe cariera medicală și împregiurarea, că diploma te califică pe toate ramurile ei. — Dacă să fi medic cercual comitatens, profesor de igienă la școalele medii, ori medic la tribunal, trebuie să mai depuni și alte examene speciale. Aceasta anomastică la alte cariere nu o observăm. Advocatul, inginerul ori profesorul, dacă a obținut diploma e mântuit de alte esamane — după diplomă. Dar avocatul spre pildă are și alte favoruri. Dacă cancelaria nu-l îndestulește, poate trece pe alte ramuri ale științei juridice, pe când ca medic ești legat de loc, — pe alte terene nu te poți valida.

Nu m-am genat a spune aceste adevăruri crude, pentru-că a zice adevăr nu e rușine. Nici aceea nu am ținut ca pe tinerii cu vocațiune pe cariera medicală să-l instrăinez dela arta curării.

Am scris acestea ca să arăt stadiul, în care să află de presinte medicina internă. Să nu ne mirăm dară, dacă medicul — aflând boala încă nepronunțată — nu poate face imediat diagnoza, ori dacă — ținând cont de durata morbului — așteaptă să treacă peste criză. Profetirea sfârșitului boalei încă e grea, deoarece-ce în viitor nu vedem și nu știm ce complicații se vor alătura morbului. Lecuirea cu medicinile specifice e mai ușoară, dar medicina internă până azi puține are din acestea.

Am voit mai departe să intru în casa țeranului și să-l sfătuiesc cum să-și construiască locuința din punct de vedere sanitar ca astfel tot mai rar să fie cercetat de de boalele epidemice. Totodată am voit să-i spun ce-l de făcut, când în cutare-va comună a izbucnit vre-o boală contagioasă.

În fine am gândit să arat greutatea studiului medical și icoana fidelă a doftorului dela sate. Dacă vre-un om cu carte să luptă cu greutatea traiului, atunci medicul dela țară nesmintit are parte de greul vieții. Salar mic, venite mici și puține, eată pe scurt necazul doftorilor sătești. Cariera medicală deci inevitabil are lipsă de ameliorări esențiale, pentru-că dacă tot în stadiul de azi va rămânea, atunci ajungem acolo, că medicii nu s'or mai angaja la posturi oficioase pe sate. În cercul Radnei avem un post medical, unde de trei-ori s'a scris concursul, dar până azi nime nu a reflectat la acest post. Fiecare mai bucuros chinuie la orașe, de cât la sate, deci aici provine disproporția, că la sate nu capet medici, ear la orașe sunt prea mulți.

Sănătatea omului e o chestia tot așa de esențială, ca alte afaceri de ale țării. E timpul suprem ca statul și omenimea să gândească puțin și asupra acestei cauze.

Dr. At. Brădean.

DIN ROMÂNIA.

Organizarea comunelor rurale. Comitetul de delegați al Senatului a terminat cercetarea proiectului pentru reorganizarea comunelor rurale.

De acord cu dl ministru de interne, s'au mai stabilit următoarele:

Delegații primăriilor, cari s'ar afla în sate depărtate, vor îndeplini și funcțiunea de oficiali ai stărei civile. Acești delegați vor mai avea calitatea de a presida judecătoriile comunale locale.

S'a menținut dispozițiunea pentru paza în comună; ace-stă pază se va face conform legii actuale a poliției rurale și acolo unde nu va funcționa regulat se va face prin jandarmi și păzitori, recrutați din foști militari.

Urmând principiul din proiect cu privire la asociația comunelor, se va alcătui un tablou, alăturat la lege, de comunele ce se vor grupa în cercuri. Fiecare cerc nu va putea avea mai puțin de 8000 lei venit și va avea în mod obligator o infirmerie, un agent sanitar, o moașă și un jandarm, ear în mod facultativ un revisor de vite și un factor poștal.

Comunele dintr'un cerc sau chiar din cercuri diferite se vor mai putea asocia pentru lucrări de utilitate regională.

În capul unui sau mai multor cercuri va fi un inspector comunal, plătit de Stat cu 300 lei lunar. Sub-prefecții și revisorii comunali se desființează. Actuala subvenție a județelor pentru revisorii comunali se va versa în casa Statului pentru plata inspectorilor comunali.

Pentru acești inspectori s'au prevăzut condițiuni de admisibilitate și stabilitate, lăsându-se posibilitatea actualilor sub-prefecți și revisori comunali, cari au bune referințe și vor trece un examen de capacitate, să devină stabili.

S'au menținut dispozițiunile din proiect, privitoare la revendicarea terenurilor comunelor rurale ce au fost usurpate.

General Pencovici. La 81 Febr. s'a făcut cu mare pompă la Galați, înmormântarea generalului Pencovici.

Serviciul divin a fost oficiat de P. S. S. Episcopul Pimen.

Onorurile militare au fost date de trupele din localitate, comandate de d. colonel Boteanu din artilerie.

Corpul defunctului a fost transportat pe un afet de tun.

S'au rostit mai multe discursuri.

Coruri. De mai bine de un an de zile, administrațiunea Casei școalelor se ocupă stăruitor cu organizarea de coruri fie religioase sau școlare, cu elevii și adulții din sate.

În cele mai multe județe din țară activitatea învățătorilor în direcțiune a dat cele mai frumoase rezultate. Sunt comune unde se găsesc admirabile coruri țărănești cari cântă în biserică și pe la cercurile culturale.

Pentru încurajarea învățătorilor cari au muncit cu folos în scopul acesta, administrația Casei școalelor a început a oferi premii de câte 50 lei.

Anglia și Rusia.

Dintr'un articol primit din Copenhaga de către „National Zeitung“ extragem următoarele:

Împăratul Nicolae a dat în dese rânduri dovezi despre iubirea sa de pace și chiar tocmai în avantajul Angliei. Numai atitudinea Rusiei a înlesnit Englezilor să supună statele din Africa de sud, dar să pregătească și Francezilor, fără război, retragerea de la Fașoda. Cu toate acestea e greșită socoteala că Rusia acum când ea este atacată va închide din nou ochii și va permite adevăratului ei dușman să-și facă jocul. De aceea e foarte îndoios că mobilizându-se cele două corpuri de armată din Turkenstan, ele vor fi trimise în Mandciuria. O greșală a Rusiei a fost că a sporit flota sa din Asia răsăriteană pentru apărarea țărmurilor, în special a Port-Arthurului și Vladivostokului, în paguba forțelor sale navale din apele europene. Chiar biruind flota japoneză, Rușii n'ar putea nici odată să atace cu succes pe Japonezi pe insulele lor. Prin Coreea, o ofensivă Rusiei n'are; nici o șansă de reușită. Având în posesiune Mandciuria, ea se poate mulțumi să se stabilească bine acolo și respingând atacurile Japonezilor să nu ia ofensiva de cât după împrejurări. Deci și o întărire exagerată a forțelor sale de uscat de acolo ar fi o greșală. Cea mai mare eroare ar fi o însă să se întărească pentru astfel de întăriri corpurile de armată turkestanice, cari din contră trebuie să fie ele întărite cutrupe din Rusia. Căci, în fața rolului pe care îl joacă Anglia, lupta decisivă nu va fi în Mandciuria ci în Afganistan, de oare-ce Anglia în direcția Indiilor e mai vulnerabilă. Aceasta este evident și e dovedit și prin evenimentele istorice. De cât Rușii de două ori au recunoscut această prea târziu, ear a treia oară au procedat în grabă prea de vreme înainte de a fi suficient înarmați pentru o înaintare cu temei. Întâiași dată ei s'au lăudat, cel puțin pe urmă, că cu ocazia războiului de la 1854-1856 au ațipit marea revoluție în Indiile care însă a izbucnit prea târziu, abia la 1857.

Tot târziu cu ocazia războiului ruso-turc de la 1877-78 au încercat pe Englezi într'un război sângeros cu Afganistanul. A treia oară, la 1885, prin erminarea liniei ferate transcauziene, prin supunerea Turcomanilor și construirea liniei transcaspiene ajunsese în stare să întreprindă acum ei singuri o lovitură. Situația extraordinară de favorabilă pentru Ruși a situației de atunci, prin care Anglia era încâtușată în Egipt, Sudan și Asia răsăriteană, i-a condus la pasul pripit de la Kușk, înainte de a deveni amenințătoare izbucnirea războiului între Anglia și Eranța din cauza Chinei și înainte de a-și termina înarmările.

Autorul articolului arată că Rusia nu va putea bate pe Japonezi la ei acasă și a-i constrânge la pace, precum nici aceștia nu vor fi în stare să învingă pe Ruși în Mandciuria. Se întreabă prin urmare de ce Rusia să-și istovească în acea parte forțele într'un război nefolositor și de lungă durată, numai în profitul Angliei. El zice că Anglia îndată ce se va vedea serios amenințată în direcția Indiilor nu numai că ar păstra pacea, dar și Japonia va fi silită să încheie pacea, cum a fost constrinsă China în 1885.

Din toată atitudinea Angliei reese chiar că ea urmărește planuri mari pentru realizarea cărora are nevoie de Japonia și caută tot în acest scop să se facă că aduce serviciul Franței. Rusia trebuie să se aștepte și la mai multe. Ea trebuie să aibă în vedere declarația făcută de

lordul Lansdowne ambasadorului rus la Londra în chestia Tibetului că: „Marea Britanie fi silită din partea sa, să desfășure o activitate care să treacă peste aceea a Rusiei. Ofensiva Japoniei poate fi considerată ca un avertisment din partea Angliei“

NOUĂȚI.

ARAD, 22 Februarie 1904.

— **Eri în Dumineca lăsatului de brâu.** În Catedrala din Arad P. C. Sa dl Roman C. rogariu director seminarial, a ținut o predică înțelătoare despre post, luându-și temă textul:

„Nu acest fel de post am ales eu, de țîștrîmba ca un cerc grumazul tău și de ai așterni sub tine sac și cenușă... ci desleagă toată legătura nedreptății, desleagă legăturile cele cu sine făcute, lasă pe cei subjugăți întru libertate, rumpe toată scrisoarea cea cu nedreptate. Frângeți celui flămînd pâinea ta... și nu trece cu vederea pe cei-ce sunt din seminția neamului tău Isaia 58, 5-7.“

— **Enundări.** Se scrie din Sătoralja-Ujhel că din cauza ploilor abundante riul Bodrog s'umflat și a enundat o mare parte din comitat Zemplén.

— **Sienkiewicz, cetățean de onoare.** Lembergului. Orașul Lemberg a ales pe vestitul scriitor polon, Sienkiewicz, autorul faimosului roman „Quo Vadis“, de cetățean de onoare; dintr'un merit de scriitor, ei fiind-că aparțin totdeauna interesele polonilor asupra Rusiei.

— **Vapor unguresc înecat.** Vaporul unguresc „Adria“ al societății de transport „Adria“ s'a ciocnit de stînci și a suferit mari leziuni. A intrat în interiorul vaporului și astfel căpitanului Sollich și echipamentul au fost nevoiți să părăsească coșta și au telegrafat după ajutor. S'au trimis imediat vaporul „Sebenico“ și „Elöre“ în fața locului spre a salva pe „Adria“. Dar marea e speranță de scăpare, căci vaporul e de 4 metri adîncit între stînci și nisip. Societatea pierde mult cu pierirea acestui vapor, care este unul din cele mai frumoase vapoare de transport ale ei și are un tonaj de 1039 tone, și o lungime de 76 metri.

— **Pedeapsă vamală de 1,060.000 coroane.** Se scrie din Fiume: În 26 Ian. a sosit din Fiume lermo 849 butoaie conținînd 631.858 kilograme de vin. Ca primitor s'a înștiințat banca din Fiume. Facîndu-se oficios vizitarea s'a constatat, că din cauza calității vinului transportul nu poate fi dea sub favorizarea ordinară a vinurilor sosite din Italia. Din cauza falsificării declarării calității vamale a transportului banca din Fiume fost pedepsită cu 1,060.000.

— **Sinucidere.** Se anunță din Cașovia: Lăcrătorul la fabrică Carl Lendl a observat, că marea vastă sa îl înșală și a hotărât să se sinucidă. Căci tocmai lucra în fabrică s'a aruncat în turnătorie de oțel și a murit momentan. Grozava tragedie produs mare compătimire și consternație în lucrătorii din fabrică.

— **Pictor sinucigaș.** Se scrie din Viena: Ludovic Gedlec, pictor naturalist cunoscut, s'a sinucis. Nenorocitul artist a suferit mult de mizerie și aceasta i-a dat în mână arma ucigătoare.

— **Bolnavul fugit.** În spitalul din Bari s'întîmplat un caz foarte caracteristic. Un țăran fost adus în spital cu contuziuni mortale suferite într'o bătaie. Medicii cercetându-i ranele grav au constatat, că numai o operație norocoasă i-ar putea mîntui viața. Îndată a fost dus în sala de operație, așezat pe masă pe urmă câteva minute a fost lăsat singur până ce medicii trecuseră în odaie alături ca să-și aducă instrumentele. Căci s'au întors în sala de operație spre mai marea lor mirare au aflat masa goală. Bolnavul a dispărut. Au început a-l căuta în toate părțile dar de bolnav — nici urmă. Nu s'a putut constata ce s'a făcut cu bolnavul. Luatu-l-au cumva prietenii i-au dus ori de frica operației strînsu-și-a singur atâtea puteri, ca să poată părăsi singur spitalul nu se știe. Atîta e fapt, că medicii au rămas uimiți și de o ipotesă și de alta.

— **Dragostea unei fete de trei-sprezece ani.** Ei se scrie din Oradea: O fetiță, țărăncă, care în numărul mai mult de treisprezece primăveri s-a îndrăgostit într'un băiețandru cam tot de vîrstă neaj și sfîrșitul acestei dragoste premature a fost — sinuciderea. În strada Morii, înaintea unei case fost aflată în chinuri grozave o fetiță culcată pe pămînt. Lângă dînsa era un păhar. Fetița a fost transportată în spitalul comitatului Bihor. S'a constatat că a beut capuri de chibrite în spirt de-aturat. Starea fetei e foarte gravă.

— **Amânare.** Instalarea noului comite su-rem al comitatului Hunedoarei, pusă la 18 Febr. a — fost amînată pe 3 Martie.

— **Ultimele svircoliri ale unui sistem pu-red.** Sub acest titlu „Gazeta serie: Excontabilul bisericei Sf. Nicolae, A. Vlaicu, de-a cărui pul-țană cu o extremă încordare s'au acățat, în des-ererațiunea lor, ex-administratorii averii bisericei Sf. Nicolae, s'a pus — în grevă, și nu voește să-și dea cu capul să predee actele și averea bise-ricii în mîinile noului comitet și a noiei epitropii parochiale.

Pe aseară la orele 5 au fost invitați în mod oficios vechii funcționari bisericești, ca să predee ioulul birou și noilor epitropi averea bisericească, — dar spre surprinderea și scandalizarea celor prezenți — nu s'a prezentat nici unul din ei.

În urma acestei atitudinii unice în analele ției noastre constituționale bisericești, s'a intru-rit imediat noul comitet și noua epitropie în se-lință plenară și a decis, după lungi, temeinice și pîmpătate debateri, ca pentru evitarea scandalu-ului, pe care acești oameni se vede că vreau să-l provoace, să abstea pentru moment dela proce-ful ce se impune în asemenea împrejurii și să facă mai înainte arătare urgentă la consistorul archi-episcopesc, cerînd disciplinarea celor renitenți, pre-um și numirea unui comisar consistorial, sub conducerea cărui să se facă predarea averii. Adresa comitetului către venerabilul consistor se va preda în Sibiu printr'o comisiune specială esmisă din sinul comitetului.

Cu drept cuvînt se întreabă acum oamenii, bare poate fi oare cauza acestei purtări reni-mente? Se fie emanat oare purtarea aceasta din-țr'o ultimă licărire a unei speranțe deșerte, că doară doară apelînd la grația și mila consisto-riului, li-ar succeda să zădărnicească cumva ale-gerea făcută? Nu o putem crede, după informa-țiunile ce le avem, dar nu o putem crede nici de aceea, fiind-că de cumva n'ar fi vîrsat lumină destulă zărele noastre și deputațiunile frunțurilor din Scheiu asupra situațiunii desolate, în care a ajuns parochia Sf. Nicolae cu foștii ei administratori, atunci rapoartele celor doi comi-sarii consistoriali, cari au condus sinoadele de aici, vor fi spulberat pe deplin și ultimele spe-ranțe ale celor-ce în deserațiunea lor se acăță și de firul de paiu.

Sau doară să le fi căzut atât de greu des-părțirea lor, după aproape 20 de ani, de oalele de carne, ca să-și fi pierdut cu totul mințile, — sau fie la mijloc alte cauze mai grave... cum se șoptește deja pe la colțurile străzilor?...

Viitorul apropiat va aduce lumina dorită. Marți — după cît suntem informați, — va troce prin ședința consistorului din Sibiu aface-rea bisericei Sf. Nicolae și sperăm, că rezultatul acestei ședințe va prefăce în scrum ori-ce pla-nuri sau tendințe de a răsturna ordinea legală în biserică.

— **Judele dela Ilia, atacat cu cuțitul.** „Li-bertatea“ serie: Cu indignare luăm și noi notiță de faptul, că un om fără Dumnezeu, cu numele Irimie Pehel dela Gurasada, a sărit în 29 Febr. cu cuțitul asupra judeului Farkas de la Ilia. Judele se plimba pe stradă, când omul numit se apropie de el și trăgînd din șerpar un cuțit, se repezi odată asupra judeului, acesta însă sîrind în laturi, n'a fost lovit; furiosul s'ari a doua-oară, îndrep-tînd cuțitul spre pîntecele judeului, și-l spintecă paltonul de pe el, dar' la trup n'a ajuns. Judele se apără cu băta și făcîndu-se larmă agresorul o luă la fugă, dar' a fost prins și dus la pretură.

— **Casina română din Orăștie își va ținea** adunare la 28 Febr. n. a. c.

— **Iesuitismul vicarului Dr. Luran din** Oradia se manifestă pe tote terenele. Când îl ceartă adică cine-va pentru slabe lucruri româ-nești, se duce la zărele ungurești, să plînge contra noastră și încassează laudele presei ma-ghiare.

Așa a făcut și acum, că „Tribuna“ a publicat o scrisoare din Oradea, în care ni se vestea că a oprit pe seminariști să vorbească românește. A acordat convorbiri ziariștilor din Oradia, cari s'au năpustit asupra „Tribunei“ din cauză că ar agita (?) contra statului (?) și ideii reprobînd porunca nu-mitului director seminarial. Ba și presa din ca-pitală a alarmat-o. „Független Magyarország“ a strigat chiar după *procuror!* Mai tare îl laudă pe illustrissimul vicar „Nagyvárad“ dela 17 Februarie.

Târziu însă și de geaba. Reverendissimul a perdat de mult trenul care duce la mitră episco-pească, ear cît despre opinia Românilor, așa se vede că-i este indiferentă.

Totuși, credem că nu-l indiferent acest lucru pentru P. S. Sa dl episcop Dr. Radu. Escesul de zel al vicariului ar mai trebui decî potolit!

— **Vedova Krupp pentru lucrători.** Vê-duva fîmosului „rege al tunurilor“, Krupp, care s'a împușcat în anul trecut din cauză că socia-liștii jidanî il arătau publicului ca pe un mare ticălos și jefuitor, a făcut un mare beneficiu lu-crătorilor, cari sunt ocupați în marile fabrici de oțel dela Essen. A adăugat adică un jumătate de milion de mărci (690.000 cor.) la fondul de ajutorare ce l-a fondat încă bărbatu său, așa în cît acum fiecărui muncitor în penzie, care a servit 25 de ani în fabrică, i-se asigură o penzie de 100 mărci pe an. Astfel de lucrători sunt în număr mai mare de 2000. Fapta aceasta filan-tropică a produs mare bucurie între lucrători și toate zărele germane — afară de cele socialiste — laudă pe d-na Krupp.

— **Fabricant deținut.** Se depeșează din Eszék: Fabricantul Gossler Adolf, șeful fabricei „Zvecew“ a fost deținut. E acuzat cu înșelarea creditorilor. O firmă din Belgrad e interesată cu 40.000 dinari.

— **„Cultura Română“** e titlul unei noui re-viste de pedagogie, științe și literă, ce apare în Iași, str. Cosma 2. Are un cuprins foarte variat și interesant. Am primit la redacție nr. 3 în care între alte noutăți salută cu iubire frățească re-învierea „Tribunei“ în Arad. Recomandăm indeo-sebi preoților și învățătorilor această revistă bună. Abonamentul costă 8 lei, dar învățărilor, preoților și studenților numai 4 lei.

— **Fraudă de un milion.** Se anunță din Berlin, că Iacob Natos, casierul societății „Vic-toria“ a fost deținut din partea poliției, fiind-că a defraudat dela banca sus numită 1 milion de mărci. În legătură cu această știre se mai tele-grafează tot din Berlin, că directorul băncii „Vic-toria“, Rudolf Fliess s'a împușcat. Natural, că toată lumea credea, că directorul s'a împușcat din cauza fraudelor, dar cercetările au dovedit, că directo-rul Fliess nu a comis nici o înșelăciune și căr-țile cassei sunt în regulă. Mai probabil e, că di-rectorul s'a sinucis din cauză, că suferea deja de mult de boală de nervi incurabilă.

— **Noi motoare în comitatul Bichiș.** În co-mitatul Bichiș nu peste mult se va face o propu-nere pentru a construi o rețea nouă de cale fe-rată, pe care să circule motoare. Aceste linii se vor întinde între Bichiș și Veszto.

— **Familie otrăvită.** Nenorocire fatală s'a întemplat nu de mult într'o pustă de lângă Se-ghedin. Victimele sunt Kiss Pál János și copiii săi Vince și Rószl. Aceștia au mîncat o supă pregă-tită din patrunjel din grădina proprie. Nu peste mult i-sa făcut rău și venind medicul Berkes a constatat, că pătrînjelul a fost propabil înveninat de rădăcina unei alte plante veninoasă și asta a cauzat nenorocirea. Doctorul a declarat, că otră-viții nu mai pot avea speranță de viață.

— **Nu mai plătim amendă pentru c. p.** ilustrate. O măsură nu se poate mai vexatoare luase mai anii trecuți ministerul de com. ungar față cu cărțile postale ilustrate făcute de edituri particulare. Aceste cărți postale, pentru a pu-tea fi desfăcute în diferitele țări, purtau indi-cația „Carta postală“ câte în 7—8 limbi. Ei bine, în interiorul Ungariei, dacă nu erau șterse toate indicațiunile străine, ca să rămîna numai cea un-gurească „Levelező Lap“, adresatul era supus unei taxe de 16 bani. Acuma cetim în foî, ca dispo-siția aceasta a fost revocată, așa că cărțile pos-tale ilustrate se înmînuază fără taxă, chiar dacă nu sunt șterse indicațiunile în limbile nemaghiare. Era timpul suprem!

Economii cari voesc să albă o re-coltă bogată să se provadă cu semințele

trebuincioase dela furnisorul de semințe, al curței regale, *Edmond Mauthner* Budapesta Str. Rottenbiller Nr. 33 care trimite gratuit la dorința ori-cui catalogul ilustrat pe 226 de pagini și care indică prețurile. Prețurile semințelor curate cari incolțesc de sigur și de specii veritabile, sunt mici. Cu deosebire merită a fi amintite de nutreț și asortimen-tul bogat de grâne.

— **Schimbare de local.** Renumitul dentist *Morgenstern* Gyula și a strămutat locuința de or-dinație (tragerea de măsele, plombare, măsele sin-gurate șire de dinți, coroană de dinți de aur măsele cu rădăcini etc.) în Arad, piața *Andrássy* Nr. 15.

— **Durere de stomac. Sgârșituri de** stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învechite și impotriva lipsei de ape. tit, mijloc sigur. *Purgativ sigur, inerția cro-nică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri*, este thea întăritoare de stomac „*Centauria*“ a farmacistului *Kossuth*.

Cutia de probă 1 cor. 20 fl.

Cutia mare . . . 2 cor. —

În contra tusei, catarului (troahnă) ră-gușlei, flegmei și iritațiunii gâtului este de un efect eminent, pastilele de pept „*Se-nega*.“ Prețul 1 cor. Se pot căpeta în far-macia la „*Maria Fecioară*“ a farmacistului *Kossuth Pál*, Arad, piața *Boros Béni* Nr. 15.

— **Avis.** Doritorii de a schimba cărți postale ilustrate, timbre, corespondență, conversație cu străinătatea, cu persoane din România mai cu seamă, și cu dela noi din țeară chiar, — mijloc de a se instrui reciproc și cunoaște unii pe alții, de a-și desvolta cunoștințele, de a putea admira prin vederi monumentale naționale, arta, mărețiile naturii și a oamenilor, colțuri fermecătoare din toate colțurile pămîntului nostru — doritorii zic își pot trimite adresele lor, deșlășit scrise:

Librăriei Frățilă din București, Calea Gri-viței 195, care le va publica gratuit în Ștatea Filatelista.

Pe lângă adresă, se poate nota limba de conversație, felul ilustratelor preferate, ca: vederi, peisagii, monumente, fantazie, bărbați de stat etc.

Amatorii de a primi și ziarul în chestie, cu adresele, alături pe lângă adresă și 25 bani în mărci postale.

Avis tinerimei, studenților.

Felurimî.

Luminările în Senegal. Navigatorul vene-tian Cadamosto, unul din cei mai îndrăzneți vo-iajori din secolul XV-lea, erea în serviciul infan-tului don Henrique.

Prințul îl însărcină cu misiune în Africa. Plecînd din Portugalia, Cadamosto trebuia să con-turneze coastele Marocului și ale Sudanului, pen-tru a se opri în Senegal.

Cînd el ajunse în această țeară, fu primit foarte bine de unul din suveranii acestei regiuni, regele Bisboror, care voi să primească pe trimi-sul acesta în locuința sa. Prințisorul senegalez, trată foarte somptuos pe Cadamosto, care între noi fie zis, nu prea fu încîntat de bucătăria afri-cană. Dar diplomația are exigențele sale, cari nu vor să fie seamă de neplăcerile stomacului.

Regele Bisboror, mulțumit de mosafirul său voi să-l conducă până la bastimentul său.

Mateloții de gardă, așteptau pe puncte întoar-cerea căpitanului lor, și cum se făcuse noapte, aprinseră pe frîngii felinare.

La vederea acestora, regele Bisboror rămase înmărmurit de admirație, și întreaga curtea sa, împărțîși extazul său. Pe vremea aceea Senega-lezii nu cunoșteau luminările. Nu, fiind-că materia din care se preparau, le era abundente în țeară lor. Mierea o mîncau cu plăcere, dar ceara o as-virleau.

Cadamosto o adună, și în fața lor fabrică câte-va luminări pe cari le și aprinse. După aceea, entuziasmul lor se prefăcu în delir, și după-cum spune un vechi autor, începură să zică: „toată

știința e în spiritul creștinului“. De atunci Senogalezii nu-și mai lapădă ceara.

— **Încă o sfântă.** În orașul portughez Penaguard a murit acum 28 ani o femeie bătrână, care avea reputația de sfântă. Ea fu îngropată în cimitirul satului. Dar legenda sfînteniei sale nu peri cu densa; venerațiunea ei a crescut cu trecerea anilor și poporul credea în minunile făcute de acea femeie, atât în viață cât și după moarte. Ideea de a poseda o sfântă entusiasmă poporul și l' conduse chiar la scene sîlbaticе. Cu toată interdicția autorităților procesiunea credincioșilor la mormântul femeii se făcea în tot-d'auna; într-o zi, când au găsit porțile cimitirului închise, le-au dărîmat, au săpat pămîntul care acoperea cosciugul, au scos pe sfînta și au dus-o în biserică.

Preotul a căutat să convingă mulțimea că acea femeie nu putea fi o sfîntă, dar a fost bătut până la sînge. S'a chemat poliția, dar ea nu a putut face nimic.

Fanaticii adunați în jurul „sfîntei“ erau ferm hotărîți să o apere până la moarte. S'a telegrafiat episcopului spre a calma pe fanatici dar n'a putut face alt-ceva de cît să ceară la Roma sfîntirea acestei femeii.

E curios faptul că această femeie a devenit sfîntă prin voința poporului.

— **Strigoii.** În toate timpurile, Strigoii, această ființă supra-naturală și palpitantă, emblema pasiunilor omenești, a poftelor diavolești, a figurat în tradiția faptelor miraculoase, cari relevează credulitatea publică.

În cea mai mare parte a Germaniei, în Ungaria, în Polonia, în tot cursul Dunării și până departe în Turcia, poporul crede în strigoii, adică în morții, cari în timpul nopții, ies din mormintele lor pentru a chinui pe cei vii, fie sugîndu-le sîngele pe la gât, fie stringîndu-i de gât până ce-i omoară.

Ceva mai mult, prin aceste părți se crede că, nenorociții cari au fost vizitați de aceste — ființe rău făcătoare, la rîndul lor devin strigoii după moarte, și urmează să facă același lucru ca ceilalți.

În toate părțile unde se crede în strigoii, s'a luat obiceiul de-a se desgropa cadavrele bănuite, pentru a le descînta și a le scăpa de această fatală aplecăre, obiceiul care variază după locuri, dar care în fond este la fel. Don Calrnet, care trăia prin secolul al XVIII-lea, povestește în al său:

Tratat asupra aparițiilor spiritelor și strigoilor, că un oate-care haiduc din Medrelga numit Arnold, fusese zdrobit de o căruță cu fân. Trei-zeci de zile după moartea lui, patru persoane muriră subit, în felul în care mor — după tradițiile țerei — acei cari sunt omorîți de strigoii.

Atunci își aduseră aminte, urmează autorul acestei curioase lucrări, că acest Arnold povestea adesea că în apropiere de *Cassova*, de frontiera Serbiei turcești, fusese pradă la o mulțime de chinuri insuportabile, pe atât de misterioase pe cît de dese, dar de care isbutise să se vindece, mîncînd pămînt după mormîntul strigoiiului și frecîndu-se cu sîngele lui, precauțiune care nu-l împedecă ca după moarte să se facă strigoii, căci, desgropîndu-l după 40 de zile se găsi pe cadavrul său toate urmele unui strigoii. Tot corpul lui era poleit pîr și unghiile crescute, ear vinele erau pline de sînge curgător, care pîta peste tot lîntoliul în care era înfășurat.

„*Hadnagi*“, adică judecătorul în prezența căruia se făcuse desgroparea, și care era un om expert în ale strigoilor, puse, — după obiceiul, — să se bată în inima mortului un țepuș foarte ascuțit, care-l trecu prin inimă dintr-o parte în alta, ceea-ce făcu ca mortul să dea un țipăt spăimîntător ca și cum ar fi fost viu. Apoi îl tale capul și arse restul. Același operație se făcu pe cele patru victime de Arnold, de teamă de a nu face și cu, ei la rîndul lor aceleași victime. Și la noi sunt, prin popor, credințe de strigoii, dar noi n'am auzit niciodată ca Românii noștri să bată țepușe în inima mortilor și să-i desgroape. S'ar crede că e un sacrilegiu, mai ales că această credință dispăre pe zi ce merge, perde din teren și din domeniul de altă-dată, și scepticul țeran român, îl auzi răspunzîndu-ți când îl vorbești de strigoii:

„Păi de... știu și eu?... Multe se zic da... nu prea ne vine să credem... Il ghicești, îl vezi, îl simți că nu crede în prostii și monstruosități de aceste.

— **Rugăciunea unei femei bătrâne.** De vre-o patru zile, în fie care dimineată la ora 8 jum. o bătrână anume Nella, vine în piața San Giovanni, din Roma, și urcă în genunchi de trei ori celebra scară sfîntă, oprindu-se să se roage la fie-care treaptă.

Tot așa face ea și seara, așa că urcă de șase ori pe zi în genunchi acea scară întrebînd trei sferturi de oră la fie-care.

Mulță lume se adună pe piață și emoționată se uita la dînsa; dar ea nu vorbește cu nimeni; numai celor cari o întrebă le răspunde că se roagă pentru vindecarea Papei.

— **O partidă de biliard în mijlocul flarelor.** — O depeșă din Ipswich (Anglia) anunță că un match de biliard a fost judecat la hipodromul acestui oraș în niște împrejurări foarte mișcătoare. Biliardul fusese așezat în imensa colivie, ear îmblînzitearea Ella făcea diferite exerciții cu ai ei 9 lei superbii.

Partida, în 25 puncte, a fost jucată de cîtră „malchori“ cu un calm perfect.

Leii supraveghiați de cîtră îmblînzitoare, au fost foarte liniștiți.

— **Oscilațiunile inteligenței.** A început ea bolnavului să-i lipsească luciditatea minții, care până acum rezistase la dînsul.

Razele fraze pe cari Papa le-a pronunțat de erl, nu au legătură. Ideea se retăcește în ele.

Asta însemnează — după doctori — că se apropie sfîrșitul.

Vocea altuia are însă facultatea de a scoate pe bolnav din toropeala lui; atunci îi revine memoria și el începe să vorbească în mod normal.

Ast-fel aseară, în timpul consultației doctorilor Papa vru să povestească medicilor sîi istoria boalei sale.

După aceea Papa întrebă Dr. Rossoni dacă are în cură bolnavi gravi. Doctorul răspunde că nu are printre clienții, dar are în spitale.

Leon întrebă la ce spital.

— La Sf. Spirit — răspunde Rossoni. Atunci papa începu să vorbească despre diferitele spitale și spuse că pe cînd era copil la Viterbo, era cît p'aci să moară dar natura lui puternică a rezistat boalei de atunci.

Glumeții. Aseară s'a prezentat în Vatican un farmacist piemontez oferind o sticlă de vermouth tonic, spunînd că acea băutură va procura vindecarea Papei.

De sigur cererea lui n'a fost admisă.

Farmacistul, abia s'a întors acasă, și a găsit o telegramă prin care era chemat de urgență la Vatican.

Farmacistul, plin de bucurie, își luă sticla la subțioară și se întoarse în Vatican, dar cînd se presintă i-se spuse că trebuie să fi fost o glumă și că nimeni nu-l chemase.

Farmacistul a reclamat la direcția telegrafului spre a cunoaște proveniența depeșei pe care o primise.

— **Sedinte spirituale.** Spiritiștii nu voesc să lase în pace pe medicii cari îngrijesc pe Papa și fără consimțămîntul lor, cheamă alți doctori-spirite la consultație.

Ziarul roman „La Capitale“, publică următoarea scrisoare.

„O revelațiune spiritistă asupra boalei Papei a avut loc erl la Roma. Tumoarea pleurei este reproducția cistului de care Papa a fost operat acum câți-va ani. Spiritul înalt, care s'a presintat să facă aceste revelațiuni, este acel al lui Piu IX, care a avut expresiuni de simpatie cîtră ilustrul bolnav, a cărui moarte a anunțat-o ca iminentă“.

Bibliografii.

A apărut: și se află de vînzare la librăria Petru Simtion în Arad:

1. Calea Mîndrei. 2. Dorul. Coruri bărbătești pe motive populare de Trifon Lugoian, 1 cor.

Geniu pustiu, roman original inedit de M. Eminescu, *Romanul care a fost descoperit pentru literatura noastră, constituind prin caracterul său*

pur național una din cele mai bune cărți de cație românești

Aur!... Dramă în patru acte de Const. Hodoș

Modelle românești de Minerva Cosma, tul I.

Sămănătorul. Revistă literară săptămă exemplarul

„Moda Nouă“, apare odată în săptămă anul II-lea cuprinzînd număroase gravuri de

lete de oraș, de visite, mantile, corzaje, matine costume pentru doamne, d-șoare și copii, cur un bogat și variat cuprins literar, la fie-care nu

1 ex. tipar gratuit număr 25 fil.

Excelenta și mai mult aprecia

Biblioteca pentru toți, litere, arte, ști

Au apărut până acum 216 numere de un cup foarte interesant și variat. Traduceri din cel celebri și renumiți autori moderni români și str lucrări originale, catalog special se trimite, la

rere, numărul costă

„Poporul Român“ ziar săptămănal ce pare în Budapesta.

„Luceafărul“

Țara noastră Descrierea părților Ardea lui de la Murș spre mează-zî și Valea Murș de Silvestru Moldovan

Zarandul și Munții apuseni ai Transi Descriere de d. Silvestru Moldovan cu 9 ilustr

țiuni și o schiță

Patimi, roman din viața românească de fia Nădejde. Prețul

„Românul“ fondat în 1857 de C. A. I setti. Anale politice și literare anul LXVIII. ap odată în săptămăna.

Prețul 25 ba

Noțiuni și tabele referitoare la calcula interesului simplu întocmite de Alexandru l ducescu. O broșură de mare interes pentru t ciile parohiale. Cel mai bun și ușor metod p tru calcularea și încheierea socoților. Prețul 1 c

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Am onoare a aduce prin aceasta la cur știința on. public că

atelierul meu de pictură

l'am deschis la 1 Februarie pe piața l

bertății Nr. 1.

Studiile, mi-le-am desăvîrșit în Ara

Budapesta și Viena mai apoi Bresla

Berlin, Hanovra, Frankfurt a. m., Mü

chen și Zürich.

În decursul petrecerii mele în Berlin

fost elevul școalei „I-te Handwerke Schu

ear în Zürich elevul școalei „Kunst-Gever

Schule“. Pregătesc după fotografii, poze în o

ori desemn cu cretă. Primesc zugrăvire

firme, embleme etc. Am o specialitate, cor

punzătoare gustului modern de azi,

firme în sticlă

ș. a. sculptate, retzelt, cu lumină și noa

tea, decorati, și obiecte de lux. Silința m

neobosită este, a câștiga încrederea clienți

mei din localitate și jur prin serviciu prom

și prețuri moderate. Recomandăndu-mă bu

voinței on. public, sunt,

cu deosebită stimă:

Lenkei György,

zugrav.

5—

Editor și redactor responsabil: Ioan Russu-Sirianu

„MUREȘANUL“, institut de credit și economii în Maria-Radna.

CONVOCARE.

Onorații acționari ai institutului de credit și economii »Mureșanul« sunt convocați prin aceasta la

135 1—

VI-a adunare generală ordinară

apăsândă în M-Radna Joi în 10 Martie, n. 1904 la 10 ore a. m. în localul institutului.

Obiectele de pertractare:

1. Raportul direcțiunii.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Censurarea socoșilor, staverirea contului bilanțului și celui a profitului și pierderii.
4. Decidere asupra propunerilor direcțiunii și în special asupra împărțirii profitului curat al anului de gestiune 1903.
5. Decidere asupra absolutorului direcțiunii și al comitetului de supraveghere, pentru anul de gestiune 1903.
6. Alegerea unui membru în direcțiune.
7. Alegerea unui eventual 2 membrii în comitetul de supraveghiare.
8. Modificarea § 23 din statute.
9. Aprobarea cumpărării casei lui Svoboda Ferencz, pentru scopul institutului.
10. Eventuale propuneri conformate statutelor.

Maria-Radna, 19. februarie 1904.

Dr. Alexandru Marta m. p.
președinte.

ACTIVA.			Contul Bilanțului.	PASIVA.		
			Coroane			
Cassa în numărariu			12,511.27	Capital social		80.000.—
Escompt	221,879.—			Depuneri spre fructificare		145.015.29
Cambii cu acoperire hipotecară	149,222.—	371,101.—		Reescompt		172.111.—
Credit personal		15,329.—		Fond de rezervă		9.020.—
Credit hipotecar		13,595.—		Interese transitoare		3,259.70
Lombard		5,826.—		Deposit de cassă		389.22
Mobilier	1,325.33			Dividendă neridicată		56.—
după amortisare de 10%	132.54	1,192.79		Profit curat		11.445.87
Diverse conturi debitoare		1,742.02				
		421,297.08				421,297.08

EȘITE.			Contul profitului si pierderilor.	INTRATE.		
			Coroane			
Interesede de puneri	7,984.99			Interese de escompt		39,022.62
Interese de reescompt	9,134.53	17,119.52		Interese de credit personal		1,844.83
Salare		3,780.08		Interese de credit hipotecar		1,197.47
Contribuțiune si Dare	2,133.79			Interese de lombard		495.07
Dare după depuneri	797.78					
Competințe de timbru	101.16	3,032.73				
Marce de pesență		612.—				
Remunerațiuni, chirie, porto, spese		3,569.79				
Profit curat		11,445.87				
		39,559.99				39,559.99

M.-Radna, la 31 Decemvrie 1903.

Ioan Tuducescu m. p.,
director executiv.

Nicolae Moldovan m. p.,
contabil.

DIRECTIUNEA:

Dr. A. Marta m. p.

Dr. Avramescu m. p.

Dr. A. Halic m. p.

C. Paulcescu m. p.

Milentie Suciu m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

M.-Radna, în 19 Februarie 1904.

Sava Raicu m. p.

Iosif Vuculescu m. p.

Gregoriu Marienescu m. p.

Principiu de comerț solid.

Prețuri favorabile.

P. T.

Avem onoare a anunța, că în localitate, palatul *Minoritilor* (intrarea Weitzer János din stânga (fost-a biserică)) bogat asortat și în stare d'a mulțumi ori-ce exigențe am deschis o

Librărie

aprovisionată cu

125 2—3

≡ cărți, hârtie, recuizite de scris și muzică ≡

pe care o vom purta sub firma înregistrată la tribunal

Menczer și Jung

În librăria noastră, vor fi constant în magazin ori-ce operă beletristică indigenă ori străină, cărți de școală, reviste pentru tinerime și cărți ilustrate, mai departe musicalit, reviste literare și de modă, precum și recuizite de scris și hârtie.

Principala noastră preocupățiune va fi ca pe lângă principiu de comerț solid și servire promptă să binemerităm încrederea Onor. Public.

Recomandându-ne bunăvoinței P. T. public, suntem

Cu distinsă stimă:

Menczer Jakab.

Jung Hugó.

Primit oricel lucrare în bransa tiparului și legătoriei de cărți pe lângă prețurile cele mai ieftine și executarea cea mai de gust.

Calitate escelentă.

Servire promptă.

Telefon pentru comitat și oraș 471.

Pravălie nouă!

Următorul D-nei Véd. I. Sütő

E. URBAN

prăvălie și magazin de sticlă,
porțelan, lampe și
rame de tablouri.

67 28—

ARAD,

Piața Libertății (Szabadság tér 20).
Casa contelui Nádasdy, colțul străzii
Föray.

Pe lângă prețuri moderate se
află de vânzare vase de porțelan,
pentru cafea, ceai; vase de la-
vor, obiecte de gală din majolika,
lampe de masă și pendante, tot
felul de obiecte de sticlă, obiecte de
cristal, colorate șel.

Petrol de cristal,

litru 20 cr. (40 fl.).

Pravălie nouă!

Cel mai ieftin izvor de cumpărare
din Arad.

Juvaericale,

bucăți de aur și argint (frante)
bilete de amanet

cumpără pe bani gata cu prețurile
cele mai scumpe, sau le schimbă cu
alte obiecte. 1005 119—

Deutsch Izidor,

clădnicar și juvaerger

Arad, strada Templu

— Telefon n-rul 438. —

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compact.

1045 78—

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până
la cea mai de lux. — Comandele din
loc și provincă se efectuează prompt
și punctal. — Lucru bun și solid.

Prețuri moderate. Serviciu punctal.

Stofe moderne

pentru toamnă și iarnă

e în interesul damelor să-și cumpere numai
ce a văzut

Noutățile moderne

din prăvălia mea, a căror prețuri

fără

concurență

Cumpărări

avantajoase

Stofe de Cybelin, lățime 120

„ lucii pentru dame „ 120

„ tesătura noduroasă „ 120

„ late, negre și colorii „ 140

CATIFEA

pentru spălat

modele admirabile.

Flanel francez și

barchet p. spălat

91 17—

Prăvălia de mode alui

SINGER

SÁNDOR

(Casa Fischer Eliz).

In provincă trimitem

mustre gratuite